

Beleid sociale veiligheid

BS. PIETER WIJTEN

Inhoud

0. Een woord vooraf	2
1. Inleiding.....	3
Aanleiding voor dit beleid:	3
Het doel van dit beleid:	3
Voorwaarden.....	3
2. Preventief beleid.....	4
Leerlingen.....	4
Team	6
Ouders.....	6
4. Monitoring	7
KIJK!.....	7
IEP.....	7
Tevredenheidsspeilingen	7
Brievenbus.....	7
Sociogram	7
5. Tijdpad	8
6. Curatief beleid	11
Leerlingen.....	11
Team	11
Ouders.....	12
Bijlage 1:	13
De schoolafspraken	13
Bijlage 2	14
Pestprotocol.....	14
Vormen van pesten	14
Signalen van pesten.....	14
Oorzaken van pesten	14
Pesten of Plagen?	14
Stappenplan bij conflicten en pestgedrag:	15
Gesprek zonder schuldvraag.....	17
Bijlage 3	18
Gedragprotocol	18
Time-out.....	18
Straf	23
Schorsing	28
Gedragswijzer	31

0. Een woord vooraf

Alle betrokkenen bij onze school moeten zich veilig voelen op en om de school. Leerlingen moeten zich veilig voelen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen. Medewerkers moeten zich veilig voelen, zodat zij zich kunnen richten op hun kerntaak: het lesgeven, of het leiding geven. Ouders en verzorgers, maar ook externe partners moeten zich veilig voelen op school, zodat zij effectieve contacten kunnen onderhouden met onze school. In de kern richten wij ons met het veiligheidsbeleid op het zo veel mogelijk voorkomen en effectief afhandelen van incidenten, op preventieve en curatieve maatregelen. Dit veiligheidsplan geeft inzicht in het veiligheidsbeleid van onze school en de aspecten die samenhangen met veiligheid.

1. Inleiding

De Onderwijsinspectie over Sociale Veiligheid: "school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt."

Aanleiding voor dit beleid:

Scholen zijn sinds 1 januari 2006 verplicht om een plan op te stellen voor veiligheid, gezondheid en milieu conform de CAO primair onderwijs. Dit plan wordt ook wel het (school)veiligheidsplan genoemd. Hierin moet een school beschrijven hoe zij de fysieke en sociale veiligheid in en om het schoolgebouw waarborgt. Zowel de preventieve als de curatieve maatregelen moeten in het veiligheidsplan beschreven worden. Vanaf 1 augustus 2015 is de wet Veiligheid op school van kracht (zie bijlage). In deze wet is opgenomen dat scholen een inspanningsverplichting hebben om een veilige schoolomgeving te realiseren. De kernpunten uit deze wet zijn:

1. Iedere school is verantwoordelijk voor het voeren van een veiligheidsbeleid.
2. Iedere school moet de veiligheidsbeleving (en het welbevinden) van de leerlingen (jaarlijks) monitoren.
3. Iedere school beschikt over een aanspreekpunt (aandachtsfunctionaris). Deze persoon coördineert het veiligheidsbeleid en is een vast aanspreekpunt voor leerlingen en ouders.

Om scholen te ondersteunen bij de verbetering van de veiligheid op school, heeft de PO-Raad het Actieplan Sociale veiligheid op school gepubliceerd. Scholen zijn verplicht om beleid te voeren op het terrein van seksuele intimidatie, agressie, geweld en pesten. Conform de Grondwet heeft een school ook de opdracht om discriminatie (inclusief racisme) te voorkomen, dan wel te bestrijden.

Het doel van dit beleid:

Alle leerlingen horen zich veilig te voelen tijdens hun basisschoolperiode op onze school, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Mocht hun veiligheid toch in het gedrang komen, dan voelen zij zich gehoord en serieus genomen.

Voorwaarden om ons doel te bereiken:

- Afspraken zichtbaar maken waardoor teamleden, leerlingen en ouders elkaar kunnen aanspreken op deze afspraken als er zich ongewenste situaties voordoen,
- School monitort de sociale veiligheid elk schooljaar.
- Dit beleid wordt elke 2 jaar geëvalueerd en waar nodig aangepast.
- Teamleden herkennen de signalen van een onveilige school.
- Wanneer pesten ondanks preventie toch de kop op steekt, beschikt de school over een pestprotocol waarin duidelijke stappen staan die dan gevolgd worden.
- Voor ouders en leerlingen is er een aanspreekpunt met betrekking tot pesten. Op onze school is dat anti-pestcoördinator Kim van den Bosch.

2. Preventief beleid

Op school werken we aan een veilige schoolomgeving voor alle leerlingen.

Dit proberen wij te bewerkstelligen door preventief maatregelen en activiteiten in te zetten die gericht zijn op alle betrokkenen van de school, niet alleen gericht op leerlingen en leerkrachten maar ook op ouders. Hieronder worden deze maatregelen en activiteiten verder uitgelegd. In het hoofdstuk Tijdsplan vindt u terug wanneer welke activiteiten uitgevoerd worden.

Leerlingen

- We hanteren de volgende schoolafspraken:
 - Zorg goed voor jezelf, elkaar, de spullen en de omgeving.
 - We spreken elkaar op een aardige manier aan.
 - We zijn samen verantwoordelijk voor een fijne en veilige sfeer in de groep en op school.

In elke groep vormen deze afspraken de basis voor de groepsafspraken. Elke groep werkt deze afspraken verder uit naar eigen groepsafspraken, waarbij deze concreter gemaakt worden door de kinderen zelf. Deze afspraken hangen zichtbaar op in de groep. In groepsgesprekken geven de leerlingen aan welke afspraken voor hen heel belangrijk zijn, hoe zij het ervaren en waar zij aan willen werken. Input voor dit gesprek komt vooral vanuit de leerlingen, omdat wij vinden dat de leerlingen er medeverantwoordelijk voor zijn dat iedereen zich in de klas prettig en veilig kan voelen. De leerkracht heeft een begeleidende rol tijdens dit gesprek. Voor meer informatie, zie bijlage 1: De schoolafspraken.

- Gouden weken:

De eerste periode van het schooljaar zijn de zogenaamde Gouden Weken waarin de groep gevormd wordt. Wij starten de eerste 6 weken van elk schooljaar dan ook met veel activiteiten die een positieve groepsvorming bevorderen:

- lessen uit de kanjermethode, waaronder motor en benzine
- Gouden weken 2.0
- Klasse(n)kracht; 108 activiteiten voor groepsvorming

Op deze manier werken we op een creatieve en interactieve manier aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen in de klas.

Tijdens deze weken is er ook extra veel aandacht voor het omzetten van de schoolafspraken naar groepsafspraken van elke klas. Dit vanuit het besef dat we als leerkrachten een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een positieve groepsvorming.

De eerste twee weken na de kerstvakantie worden gezien als de zilveren weken en daarom wordt hier opnieuw extra aandacht aan gegeven in alle groepen.

- Week tegen pesten:

In september besteden we elk jaar extra aandacht aan de week tegen pesten.

- Kennismakingsronde intern vertrouwenspersoon:

Elk jaar bezoeken de vertrouwenspersonen van de school de groepen 3 t/m 8. Tijdens dit rondje wordt er gesproken over (seksuele) weerbaarheid, elkaars grenzen, omgaan met elkaar (ook op social media) en hoe de leerlingen hulp kunnen inschakelen als dit nodig is. De vertrouwenspersonen zijn Britt Leermakers en Natasja Bisschop.

Leerkracht groep 1-2 geeft zelf een les aan de leerlingen over deze onderwerpen met behulp van het project Schildje omdat leerlingen van deze leeftijd toch meestal liever hun eigen leerkracht in vertrouwen nemen dan een andere leerkracht.

- Nationaal Media Paspoort

In elk leerjaar worden per jaar 7 lessen gegeven waarin de leerlingen leren zelfstandig beslissingen te nemen over bijvoorbeeld het plaatsen van berichten of foto's, hun eigen gedrag online maar ook over hoe zij reageren wanneer de media hun emoties aanspreken.

Elke les behandelt een ander thema waarin een doorgaande lijn bewaakt wordt van groep 1 t/m 8. De lessen worden door het jaar heen gepland.

- Kanjermethode:

In elk leerjaar wordt er gebruik gemaakt van de KANJER methode. De methode wordt gebruikt in de vorm van een bronnenboek waar de leerkrachten naar eigen inzicht lessen uit halen om te geven in de groep. Ook maken we gebruik van de KANJER petjes om in gesprek te gaan over gedrag bij kinderen. Wanneer er zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. Binnen de psychologie wordt dit coping genoemd. Zolang je handelt vanuit vertrouwen en op basis van wederzijds respect zijn deze verschillen tussen mensen goed en waardevol. Wanneer je zo handelt noemen we dat binnen de Kanjertraining dat je een drager bent van de witte pet. Je durft jezelf te zijn, je bent zelf te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Kortom je bent een kanjer.

Je kunt een kanjer zijn op verschillende manier. Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. Dan reageer je op een stoere manier. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je kunt je grenzen aangeven. Je durft plannetjes te maken en bent ondernemend. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen zich op een hele positieve en krachtige wijze gedragen.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met de rode pet. Dan ben je vol levenslust. Je hebt een goed gevoel voor humor. Je bent optimistisch en je verstaat de kunst van het relativeren. Zolang naast de rode pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en opgewekte manier weten te reageren.

- Lespakket Spijt

In groep 8 wordt er naar de film Spijt! gekeken en wordt het bijbehorende werkboekje met de kinderen behandeld.

Leerdoelen van het lespakket:

- Leerlingen kennis geven over pestgedrag en hoe het voorkomen, verminderd of gestopt kan worden.
- Leerlingen bewust maken van hun gedrag en de verantwoordelijkheid voor de sfeer in de klas die daarmee verbonden is.
- Leerlingen kunnen en durven verantwoordelijkheid te nemen als er sprake is van pestgedrag.

- Kinderrechten NU

De GGD Hart voor Brabant draagt er mede zorg voor om alle kinderen in Nederland veilig en gezond te laten opgroeien. Wat is nu gezond en veilig opgroeien? Er is een kinderrechtenspel ontwikkeld om kinderen uit groep 6-7-8 hier bewust van te maken. Dit draagt bij aan de positieve gezondheid en weerbaarheid van kinderen. Het sterkt hen hulp te vragen als dat nodig is. We vinden dit spel een hele mooie aanvulling op ons programma. Het past helemaal in onze visie om de kinderen 'aardig en waardig' op te laten groeien en daarom wordt dit project 1x per 3 jaar gegeven, waardoor elke bovenbouwleerling dit project heeft gehad. Naast de eigen leerkracht zullen de intern vertrouwenspersoon, de interne begeleider en de jeugdverpleegkundige betrokken zijn om het spel samen goed te begeleiden.

- Kriebels in je buik:

Dit is een digitale lesmethode voor relationele en seksuele vorming, waarin een doorgaande lijn zit van groep 1 t/m 8. Het lespakket is opgebouwd aan de hand van vier thema's:

1. Lichamelijke ontwikkeling en zelfbeeld
2. Sociale en emotionele ontwikkeling
3. Voortplanting en gezinsvorming
4. Seksuele weerbaarheid

Deze lessen worden door het jaar heen gegeven waarbij we één project week hebben waarin er meerdere lessen in de week gegeven worden: De week van de lentekriebels. Dat is de week waarin 21 maart (start van de lente) valt. Ook wordt er in alle groepen op Valentijnsdag een les gegeven.

Team

- Tijdens het speelkwartier spelen de leerlingen per bouw samen buiten en lopen de eigen leerkrachten mee buiten.

Meer toezicht op het plein vermindert het pesten door:

- Leerkrachten krijgen meer overzicht doordat ze taken kunnen verdelen.
- Leerkrachten kunnen het spelen van kinderen begeleiden. Hiermee kunnen conflicten voorkomen worden of in ieder geval in de kiem worden gesmoord.
- Leerkrachten kunnen kinderen die alleen zijn bij het spel betrekken.
- Leerkrachten kunnen spel initiëren.

Op deze manier is de pleinwacht positief met kinderen bezig in plaats van alleen te surveilleren.

- Jaarlijkse teamscholing:

Elk jaar is er een scholing gepland voor het team m.b.t het onderwerp sociale veiligheid.

Ouders

- Thema-avond voor ouders

Elk jaar is er een thema-avond voor ouders m.b.t. het beleid sociale veiligheid.

- Oudergesprekken

Tijdens oudergesprekken wordt ouders en leerling gevraagd naar het welbevinden van de leerling. Leerkrachten zijn hierbij alert of ouders signalen hebben gekregen dat hun kind anderen pest, gepest wordt of aangeeft dat anderen in de klas of school gepest worden.

4. Monitoring

Wij zetten veel maatregelen en activiteiten preventief in om een sociale veilige schoolomgeving voor onze leerlingen te bewerkstelligen. We hechten er veel waarde aan om dit preventieve beleid ook te toetsen door leerlingen, team en ouders met behulp van een monitor. De resultaten van deze monitor gebruiken wij om te kijken of er:

- aanpassingen in het preventief beleid wenselijk zijn,
- interventies naar individuele leerlingen dan wel groepen, leerkrachten of team wenselijk zijn.

Voor de monitoring maken wij gebruik van verschillende instrumenten. In dit hoofdstuk geven we een korte toelichting op deze instrumenten en geven we een overzicht over wie welke monitoring invult.

KIJK!

KIJK! is een leerlingvolgsysteem voor de groepen 1-2. Het brengt alle ontwikkelingslijnen van de leerling in beeld naar aanleiding van observaties van de leerkracht. Naast de ontwikkelgebieden die onder andere te maken hebben met rekenen, taal en motoriek worden ook gegevens over de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen verzameld. Hiervoor wordt onder andere gekeken naar de betrokkenheid, het zelfbeeld, relaties met volwassenen, relaties met kinderen en spelontwikkeling.

IEP

Via IEP LVS volgen we het sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen op de basisschool.

AANVULLEN

Tevredenheidspeilingen

Jaarlijks worden tevredenheidspeilingen via WMK uitgezet naar het team, de leerlingen en de ouders. Op deze manier kunnen we de tevredenheid van het team, de ouders en de leerlingen over verschillende onderdelen beoordelen. Komt het beeld dat de school heeft overeen met het beeld van de ouders en de leerlingen.

Brievenbus

Op school hangt een brievenbus waar de leerlingen briefjes in kunnen stoppen met betrekking tot hun welbevinden en de omgang met elkaar. Hier wordt door de intern vertrouwenspersonen (IVP) aandacht aan gegeven tijdens het kennismakingsrondje. Deze briefjes worden door de IVP verwerkt in een schema waarin bijgehouden wordt welke leerlingen de briefjes geschreven hebben, welke leerlingen / leerkrachten betrokken zijn en wat er vervolgens mee gedaan is. Op de brievenbus is te zien wanneer deze geleegd wordt.

Sociogram

Als blijkt dat er vanuit de monitoring van de sociaal emotionele ontwikkeling zorgen zijn binnen een groep met betrekking tot sociale veiligheid wordt er door de leerlingen uit deze groep een aanvullende vragenlijst ingevuld die zicht geeft op de verschillende rollen die er binnen een groep kunnen zijn.

5. Tijdspad

In dit tijdspad staat elke activiteit gericht op preventie en monitoring weggezet binnen een schooljaar

Augustus	
Gouden weken	Lessen uit respectzone, werken aan groepsvorming, omzetten van de gouden schoolafspraken (Kanjers) naar groep specifieke afspraken.
September	
Gouden weken	Lessen uit respectzone, werken aan groepsvorming, omzetten van de gouden schoolafspraken (Kanjers) naar groep specifieke afspraken.
Oktober	
Gouden weken	Lessen uit respectzone, werken aan groepsvorming, omzetten van de gouden schoolafspraken (Kanjers) naar groep specifieke afspraken.
Monitor	KIJK! - leerkracht groep 1/2 observaties noteren voor alle leerlingen van de basiskenmerken en item 1 t/m 7 betrokkenheid en welbevinden.
November	
Kanjerafspraken	Centraal stellen van de Kanjerafspraken per groep
December	
Kanjerafspraken	Centraal stellen van de Kanjerafspraken per groep
Januari	
Zilveren weken	Eerste twee weken van januari weer extra aandacht aan groepsvorming en groepsafspraken. Centraal stellen van de Kanjerafspraken per groep
Nationaal Media Paspoort	Groep 1 t/m 5 les: Thema 1: Weet wat je ziet Thema 2: Bewaak je identiteit Thema 3: Wat je geeft krijg je terug
Monitor	KIJK! - Registreren van groep 1-2
Rondje vertrouwenspersoon	Groep 1-2: les uit schildje Groep 3-8: bezoek vertrouwenspersonen
Februari	
Kanjerafspraken	Centraal stellen van de Kanjerafspraken per groep
Nationaal Media Paspoort	Groep 1 t/m 5 les Thema 4: Houd de klok in de gaten
Monitor	WMK - leerlingvragenlijst groep 6 t/m 8 - vragenlijst ouders Sociogram – rollen - indien nodig n.a.v. resultaten sociale veiligheid sociogram over rollen laten invullen door alle leerlingen van die groep.
Maart	
Kanjerafspraken	Centraal stellen van de Kanjerafspraken per groep
Nationaal Media Paspoort	Groep 1 t/m 5 les thema 5: Maak goede keuzes

Media Masters	Groep 8 werkt aan het spel Media Masters
25 maart: KinderrechtenNU	Groep 6-7 speelt het spel KinderrechtenNU in de middag. Aansluitend overleg met professionals.
April	
Kanjerafspraken	Centraal stellen van de Kanjerafspraken per groep
Nationaal Media Paspoort	Groep 1 t/m 5 les thema 6: Bescherm je privacy
Mei	
Kanjerafspraken	Centraal stellen van de Kanjerafspraken per groep
Spijt!	Groep 8 kijkt de film Spijt! en werkt aan het werkboekje
Juni	
Kanjerafspraken	Centraal stellen van de Kanjerafspraken per groep
Nationaal Media Paspoort	Groep 1 t/m 5 les thema 7: Zorg voor je eigen veiligheid
Monitor	KIJK! - Registreren van groep 1-2
Juli	

Zilveren weken	
Lessen uit de methode kriebels in je buik	
Groep 1-2	Wie ben ik? Bij ons thuis. Ik vind jou lief.
Groep 3-4	Mijn thuis Wie vind ik speciaal? Ik ben een jongen en ik ben een meisje
Groep 4-5	Zullen we vrienden zijn? De mensen om me heen Ik ben een jongen en ik ben een meisje
Groep 6 – 7 - 8	Gezocht: een vriend Verschillende soorten relaties Mannen en vrouwen
Nationaal media paspoort	
Groep 1 t/m 8 (let op, groep 6-7-8 geven de lessen van groep 5)	Thema 1: Weet wat je ziet. Thema 3: wat je krijgt, krijg je terug
groepsdynamiek	
Groep 1 t/m 8	activiteiten uit de map 'groepsvorming' coöperatieve werkvormen

14 februari:	
Lessen uit de methode kriebels in je buik	
Groep 1-2	Wij zijn vriendjes.
Groep 3-4	Ik vind het fijn met jou
Groep 4-5	Ik ben verliefd
Groep 6	Verliefd
Groep 7-8	Vriendschap en verliefdheid

Week van de lentekriebels	
Lessen uit de methode kriebels in je buik	
Groep 1-2	Hoe worden kindjes geboren? Jongens en meisjes Wat voelt fijn en wat niet.
Groep 3-4	In je nakie Hoe ben jij geboren? Prettige en niet prettige aanrakingen.
Groep 5	Het ontstaan en de geboorte van een baby Wat voor gevoel krijg jij als.... Dit ben ik
Groep 6 (op maandagmiddag?)	Bloos je van bloot? De geslachtsdelen Hoe zeg ik ja of nee?
Groep 7-8 (op maandagmiddag?)	Jongens in de puberteit – meisjes in de puberteit <i>(gebruik maken ambulante leerkracht zodat je de groep kan splitsen. Jongens en meiden apart van elkaar)</i> Wat is seks? Wat zou jij doen?

Media wijsheid week 1:	
Nationaal Media Paspoort.	
Groep 1 t/m 8 (let op, groep 6-7-8 geven de lessen van groep 5)	Thema 2: Bewaak je identiteit Thema 4: houd de klok in de gaten Thema 5: Maak goede keuzes Thema 6: Bescherm je privacy

dag tegen pesten	
Nationaal Media Paspoort	
Groep 1-8 (let op, groep 6-7-8 geven de lessen van groep 5)	Thema 7: Zorg voor je eigen veiligheid

6. Curatief beleid

Op elke school komt ongewenst gedrag voor, dus ook op onze school. Er zijn verschillende maatregelen en activiteiten die als interventie ingezet kunnen worden indien blijkt dat dit nodig is vanuit bijvoorbeeld de monitoring. De interventies kunnen gericht zijn op leerlingen, het team of ouders. In dit hoofdstuk beschrijven wij kort een aantal van deze interventies.

De interventies zijn beschreven in het pestprotocol en het gedragsprotocol, beide opgenomen in de bijlagen.

Leerlingen

- Gesprek zonder schuldvraag:

Een bemiddelingsgesprek wat gevoerd kan worden tussen twee of meerdere leerlingen onder begeleiding van een leerkracht. Het doel van dit bemiddelingsgesprek is het bevorderen van wederzijds empathie waardoor er begrip tot stand komt en er de mogelijkheid ontstaat om tot oplossingen te komen. Voor meer informatie, zie bijlage 5: Gesprek zonder schuldvraag.

- Groepsgesprek:

Met de groep in gesprek over hetgeen de leerkracht gezien of gehoord heeft en hierover uitleg vragen. Wat is ieders rol hierin en leerlingen oplossingen laten bedenken. Dit kan naar aanleiding van een conflict, maar ook naar aanleiding van resultaten van de monitoring.

- Training / workshops:

In een groep waar sprake is van aanhoudende pestproblematiek kan er eventueel een training of workshop in de groep gegeven worden. School gaat dan kijken naar de mogelijkheden.

Team

We willen onveilig of grensoverschrijdend gedrag voegtijdig aanpakken, en daarom is het van groot belang dat we vroegtijdig signalen oppakken. Het signaleren van problemen vindt primair plaats via ons leerlingvolgsysteem (IEP). De leraren krijgen via dit systeem zicht op problemen op groeps- en individueel niveau. De uitkomsten van de vragenlijsten worden door de IB-er en de lera(a)r(en) besproken tijdens de groeps- en leerlingbespreking. In de tweede plaats signaleren wij problemen via observaties. De leraren zien wat er gebeurt in de groep en wat er opvalt aan een leerling. In de groepsmap worden opvallende zaken opgenomen en besproken met de IB-er dan wel het aanspreekpunt of de vertrouwenspersoon. In de derde plaats voeren de leraren (gerichte) gesprekken met leerlingen en ouders. Relevante informatie wordt (ook) opgenomen in de groepsmap. Bij twijfel neemt de leraar contact op met de vertrouwenspersoon. Tenslotte monitoren we jaarlijks de veiligheid van de leerlingen en één keer per vier jaar de veiligheid van de medewerkers. Op basis van een analyse worden er interventies vastgesteld om onveiligheid te voorkomen of te reduceren.

Bij signalen van onveiligheid gaat de leraar in gesprek met de leerling en/of de ouders. Daarbij kan de hulp ingeschakeld worden van de IB-er, het aanspreekpunt of de directie. Als dat nodig is, kunnen we –in overleg met de leerling en/of de ouders- externe hulp inschakelen, zoals bijvoorbeeld: wijkteam, jeugdarts, schoolmaatschappelijk werk, politie etc. (zie ook het hoofdstuk over onze zorgpartners). Bij dit overleg is ook de consulente van het samenwerkingsverband aanwezig.

Bij specifieke vormen van grensoverschrijdend gedrag (zie het hoofdstuk Grensoverschrijdend gedrag) volgt onze school de opgestelde protocollen en draaiboeken. Bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling zijn we verplicht om de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling te volgen (zie hoofdstuk Meldcode en meldplicht). Bij het signaleren van incidenten met grensoverschrijdend gedrag, zorgen we er eerst voor dat het gedrag stopt. Vervolgens heeft de opvang van het slachtoffer en andere betrokkenen prioriteit. De protocollen en draaiboeken geven aan wie er geïnformeerd worden, hoe de verdere procedure is en wie daarbij betrokken zijn. We hebben niet alleen oog voor de slachtoffers, maar ook voor de getuigen, meelopers en daders. Voor de daders geldt het beleid van ons bestuur. Mogelijke maatregelen zijn: een time-out, schorsing of verwijdering.

Meldcode:

De meldcode en de meldplicht zijn twee verschillende processen die voortkomen uit twee verschillende wetten. De wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling verplicht ons om een vijfstappenplan te gebruiken als we een vermoeden hebben van kindermishandeling en/of huiselijk geweld. Het stappenplan bestaat uit de volgende stappen:

1. In kaart brengen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
2. Collega's consulteren en zo nodig Veilig Thuis raadplegen
3. Een gesprek voeren met de ouders
4. Een afwegingskader hanteren om te bepalen of er sprake is van acute of structurele onveiligheid en bij twijfel Veilig Thuis raadplegen
5. Bij acute of structurele onveiligheid: altijd melden bij Veilig Thuis. Eventueel (ook) zelf hulp verlenen of deze organiseren

De wet Bestrijding seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het onderwijs wordt ook wel de meld-, overleg- en aangifteplicht genoemd. Deze wet verplicht medewerkers die het vermoeden hebben, of informatie (krijgen) over een mogelijk zedendelict in relatie tot een minderjarige leerling om dit onmiddellijk door te geven aan het bevoegd gezag. Het proces dat we moeten volgen bestaat uit de volgende stappen:

1. Een medewerker heeft een vermoeden van, of informatie over een zedendelict gepleegd door een medewerker van de school tegen een minderjarige leerling
2. De medewerker meldt dit aan het bevoegd gezag
3. Het bevoegd gezag overlegt met de vertrouwensinspecteur
4. Er is een redelijk vermoeden van een strafbaar feit
5. Het bevoegd gezag meldt (ouders van) klager en aangeklaagde dat er aangifte wordt gedaan
6. Het bevoegd gezag doet aangifte bij justitie of politie

Ouders

- Oudergesprek:

Met ouders van gepeste leerlingen of leerlingen die pesten in gesprek om ze te informeren over de peestsituaties en over de manieren waarop wij hier als school mee omgaan. In dit gesprek kunnen ouders ook doorverwezen worden naar externe deskundige hulp als bijvoorbeeld blijkt dat het gepest worden of zelf pesten vooral voort lijkt te komen uit een gebrek aan weerbaarheid, inlevingsvermogen en sociale vaardigheden.

- Ouderavond:

Indien er in een groep sprake is van aanhoudende pestproblematiek kan school ervoor kiezen om een ouderavond te organiseren. Tijdens deze avond worden de ouders op de hoogte gebracht van de situatie, wat school al gedaan heeft en hoe ze hiermee verder om willen gaan. Ouders krijgen deze avond ook tips mee over hoe zij hiermee om kunnen gaan.

Bijlage 1:

De schoolafspraken

Zorg goed voor jezelf, elkaar, de spullen en de omgeving

We spreken elkaar op een aardige manier aan

We zijn samen verantwoordelijk voor een fijne en veilige sfeer in de groep en op school.

Met nieuwe groepen kun je relatie-afspraken maken: hoe willen we met elkaar omgaan en hoe dragen we daar samen verantwoordelijkheid voor?

Zo kan het dat in het begin van de samenwerking leerlingen zich buigen over vragen als:

- wat heb jij nodig om hier het beste uit jezelf te halen?
- wat kun jij bijdragen aan een goede sfeer in de klas?
- wat doe jij als die sfeer onder druk staat?
- wat doe jij als jij je zorgen maakt om een klasgenoot?

De antwoorden zijn geen wetten waaraan je je moet houden, maar intenties die we met z'n allen willen naleven en waar we elkaar op kunnen aanspreken.

Waar het om leiderschap gaat, kun je leerlingen vragen 'wat moet ik doen om voor jullie een goede begeleider te zijn?'. Meld voordat je deze vraag stelt dat je zelf ook een paar regels hebt die belangrijk zijn, maar breng die pas in nadat je de leerlingen hebt gehoord. Ze ervaren meer invloed en meestal blijkt dat het overgrote deel overeenkomt.

Relatie-afspraken bestaan bij de gratie van het onderhoud. Een niet onderhouden relatie-afpraak wekt valse hoop en zet het gevoel van vertrouwen en veiligheid geen twee maar zes stappen achteruit. Goed onderhoud kan ertoe leiden dat eens in de paar weken een gesprek in de klas plaatsvindt aan de hand van de vragen:

- wat is er goed gegaan afgelopen periode?
- welke problemen zijn we tegengekomen en hoe hebben we die opgelost?
- welke liggen er nog en wat moeten we daarmee?

De sfeer in de klas verdient ook aandacht wanneer het goed gaat. Juist dan, want alles waar je energie in stopt groeit. Nadat je als begeleider een paar keer zo'n gesprek hebt geleid, kun je de leiding ervan aan de leerlingen overdragen.

Een begeleider die op deze manier werkt, hoeft wanneer het misloopt niet de politiepet op te zetten en recherchewerk te gaan verrichten. Hij nodigt de klas uit een voor gesprek, pakt de relatie-afpraak erbij en vertelt dat volgens hem, dat wat iedereen heeft aangegeven te willen, de goede sfeer, onder druk staat. En dat hij niet de begeleider kan zijn die de leerlingen willen. 'Is dat zo en wat moeten we doen om weer te komen waar we willen?'. De invloed die de leerlingen krijgen alleen al verhoogt het gevoel van veiligheid. In een relatief onveilige situatie waarin mensen invloed hebben, voelen zij zich veiliger dan in een veiligere situatie waarin ze geen invloed hebben.

Uit: Het Veilig Onderwijs Magazine Basisonderwijs van Stichting Veilig Onderwijs, jaargang 2016 nummer 3. Artikel van Jan Ruigrok.

Bijlage 2

Pestprotocol

Vormen van pesten

Pesten kan in verschillende vormen voorkomen:

- fysiek pesten (lichamelijk):
slaan, duwen, schoppen, knijpen, haren trekken, laten struikelen of tegenhouden.
- Verbaal pesten (met woorden):
schelden, roddelen, chanteren, uiten van bedreigingen of iemand belachelijk maken.
- Materieel pesten (met spullen):
afpakken, beschadigen of verstoppen van spullen.
- Relatieel / sociaal pesten
buitsluiten, negeren of uitlachen.

Daarnaast is er ook nog digitaal pesten. Bovenstaande vormen worden dan via de digitale kanalen uitgevoerd. Te denken valt aan foto's bewerken, versturen van bedreigingen of virussen, iemand hacken of blokkeren, haatprofielen aanmaken, etc.

Signalen van pesten

Als een van bovenstaande dingen gebeurt, zijn dat signalen van pesten. Daarnaast zijn we ook alert op gedragsveranderingen bij leerlingen:

- leerlingen met teruggetrokken gedrag
- leerlingen met zwakke, onzekere lichaamshouding
- leerlingen die zich sterker manifesteren: brutaler – agressiever
- leerlingen die zich afzonderen
- leerlingen die spullen kwijt zijn of waarvan de spullen kapot zijn
- leerlingen die sociaal onhandig gedrag vertonen.

Oorzaken van pesten

Uit onderzoek blijkt dat pesters over het algemeen een positieve houding ten opzichte van geweld hebben en dat ze een beperkt inlevingsvermogen hebben. Daarnaast kunnen andere oorzaken als een problematische thuissituatie, verveling, niet met frustratie om kunnen gaan en aangeleerd gedrag, ook een rol spelen.

Pesten of Plagen?

Vaak worden de termen pesten en plagen door elkaar gehaald en wat voor de een pesten is, ervaart de ander als plagen. Wij gaan uit van de beleving van de gepeste leerling. Hij / zij bepaalt of het pesten of plagen is. Elke melding en/of signaal nemen we daarom ook serieus. Naast het gevoel dat de gepeste leerling heeft, nemen we onder andere de volgende verschillen ook mee:

Plagen	Pesten
Gebeurt af en toe	Structureel
Kortdurend	Voortdurend / aanhoudend / herhaaldelijk
Door en naar verschillende personen	Vaak dezelfde die pest / gepest wordt
Beide partijen hebben plezier	Gaat ten koste van sfeer
Gelijkwaardigheid	Machtsverhouding / ongelijke strijd

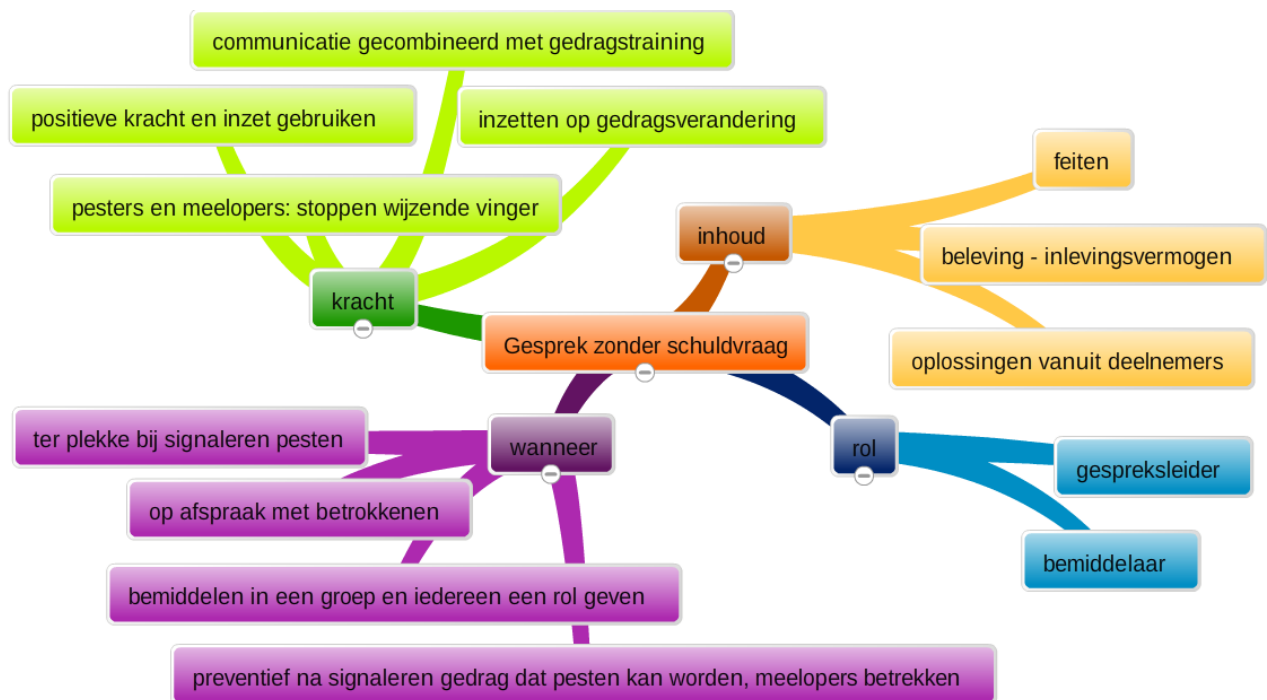
Dit bepaalt mede de interventies die daarna gedaan worden. Deze kunnen gericht zijn op de gepeste leerling, op de pester of op een hele groep.

Stappenplan bij conflicten en pestgedrag:

Stap 0: Zelf proberen op te lossen	
Als leerlingen een conflict met elkaar hebben, stimuleren wij ze eerst om het conflict zelf op te lossen. Hierbij is het wel heel belangrijk dat de leerkracht controleert of dit gelukt is. Op het moment dat het voor een van de leerlingen niet goed genoeg opgelost wordt, gaat het stappenplan in werking.	
Stap 1: Bemiddelingsgesprek bij een eenmalig incident / conflict	
WANNEER	Ter plekke bij het signaleren van het incident/conflict. Indien niet mogelijk, dan z.s.m. (lieft op dezelfde dag)
WAAROM	Vaak ontstaat pesten door een eenmalig conflict of incident dat niet wordt opgelost. Het doel van dit bemiddelingsgesprek is het bevorderen van wederzijds empathie waardoor er begrip tot stand komt en er de mogelijkheid ontstaat om tot oplossingen te komen.
WIE	Leerkracht en betrokken leerlingen
HOE	Een bemiddelingsgesprek op basis van de principes van Gesprek zonder Schuldvraag. Dit gesprek wordt in een verkorte variant gevoerd (vooral fase 1-2-3)
Stap 2: Afspraken evalueren	
WANNEER	Na 2 dagen, na een week en na een maand
WAAROM	Het actief volgen of gemaakte afspraken in het bemiddelingsgesprek nagekomen worden.
WIE	Leerkracht en betrokken leerlingen
HOE	Dit kunnen korte gesprekje zijn van 2 minuten indien het goed loopt. Geven van complimenten als het de leerlingen gelukt is om zich aan de afspraken te houden.
Stap 3: Bij aanhoudelijk pestgedrag : Gesprek zonder schuldvraag	
WANNEER	- Als blijkt dat het de leerling(en) niet lukt om zich aan de afspraken te houden bij stap 2 - Als de leerkracht te horen krijgt dat er een ruzie of pestgedrag afspeelt
WAAROM	Zie stap 1. Daarnaast ook omdat je nu inzet op gedragsverandering door oplossingen te oefenen. Communicatie in combinatie met gedragstraining is het belangrijkste middel op een pestprobleem te doorbreken.
WIE	- Leerkracht met betrokken leerlingen - evt. IB of APC met betrokken leerlingen
HOE	Gesprek zonder schuldvraag, alle fasen. Let op: spreek eventueel eerst even apart met de leerling die gepest wordt waarin je uitlegt wat je gaat doen om diegene wat voor te bereiden op een gesprek met de leerling die pest.
Stap 4: Anderen op de hoogte brengen	
WANNEER	Als je een gesprek zonder schuldvraag in stap 3 hebt gevoerd, breng je op dezelfde dag ouders en APC op de hoogte. Indien nodig ook andere teamleden, de TSO, BSO en VSO.
WAAROM	Voor een goede samenwerking is het fijn als ouders en APC weten dat er een gesprek heeft plaatsgevonden en dat zij op de hoogte zijn van de gemaakte afspraken.
WIE	Degene die het gesprek met de leerlingen gevoerd heeft.
HOE	Ouders en APC: Via een mail waarin je beschrijft hoe het gesprek is verlopen (proces) en welke afspraken er gemaakt zijn. Deze mail wordt ook in ParnasSys geplaatst als 'oudercontact' met als onderwerp 'gesprek zonder schuldvraag'. Team: leerkrachten die het aangaat even mailen of persoonlijk op de hoogte brengen. Kan ook via de wekelijkse memo naar het team indien dit nodig is. TSO en BSO even aanspreken.
Stap 5: Oudergesprek	
WANNEER	Als bovenstaande stappen geen (gewenste) verandering laten zien en pestgedrag blijft aanhouden.
WAAROM	- Als school stelling nemen tegen het pestgedrag. - Delen van zorgen met ouders - In overleg met ouders werken aan een bevredigende oplossing.

WIE	Leerkracht met ouders gepeste leerling Leerkracht met ouders leerling die pest Naast de leerkracht sluit ook IB of APC aan bij dit gesprek.
HOE	Ouders informeren over de situatie en over hetgeen school hier al aan gedaan heeft. Ouders serieus nemen in hetgeen zij vertellen. Adviezen geven over hoe om te gaan met een kind dat gepest wordt of zelf pest. Beleid van school bespreken over hoe hier verder mee om te gaan.
Stap 6: Groepsgesprek	
WANNEER	Als er na stap 5 geen verandering plaatsvindt. Of als je eerder merkt dat de sfeer in de groep lijdt onder hetgeen er gebeurt.
WAAROM	De groep laten zien dat je stelling neemt tegen hetgeen gebeurt. Bewustwording bij de groep van hetgeen er gebeurt en welke impact dat heeft. Bewustwording van welke rol de leerlingen hebben en wat zij kunnen doen om het te laten stoppen.
WIE	De eigen leerkracht (na overleg met APC) of de APC-er.
HOE	Met de groep in gesprek over hetgeen de leerkracht gezien of gehoord heeft en hierover uitleg vragen. Wat is ieders rol hierin en leerlingen oplossingen laten bedenken. Wat kan jij doen om dit te stoppen? Verschillende rollen binnen pestproblematiek benoemen.
Stap 7: interventies - sancties	
WANNEER	Als bovenstaande geen (gewenst) effect laat zien en pestgedrag blijft aanhouden.
WAAROM	School kan en wil dit gedrag niet accepteren. Beschermen van de veiligheid van leerlingen.
WIE	- intern overleg met leerkracht, APC-er en evt. directie - bovenstaande personen in gesprek met ouders van de leerling die gepest wordt en/of de leerling die pest
HOE	Intern overleg: mogelijkheden van interventies bespreken voor de groep / leerkracht Met ouders van leerling die gepest wordt: samen in overleg om te komen tot mogelijke oplossingen, eventueel inschakelen externe deskundigheid, overleggen wat school nog kan doen. Met ouders van leerling die pest: samen met ouders overeen komen tot oplossingen en eventuele externe hulpverlening. Afspraken maken over handelingswijze op school en thuis. Eventuele sancties bespreken zoals: een opstel over de situatie en zijn/haar rol daarin, binnenblijven / nablijven, schorsing indien het gedrag blijft aanhouden.

Gesprek zonder schuldvraag

Gesprek zonder schuldvraag: fasen en stappen

Fase 1: Situatie inleiden

1. contact maken
2. feiten melden door IK-boodschap
3. gevoel melden door IK-boodschap
4. doel aangeven van bemiddelen
5. afspraken maken voor het gesprek

Fase 2: Delen

6. om de beurt laten vertellen -
checken bij een ander -
voorstellen hoe het voor een
ander is

Fase 3: Oplossen

7. brainstormen over oplossingen
8. oplossing kiezen
9. checken: iedereen het ermee eens?
10. evalueren en complimenten

Fase 4: Oefenen

11. oefenen van oplossing, ervaren van gewenste gedrag.
Rollenspel of concreet benoemen.

Fase 5: Afspraken, evalueren en bijsturen

12. afspraken over wanneer en hoe evalueren
13. aanwezig blijven en zo nodig begeleiden, bijstellen
14. vervolggesprek ter evaluatie

Bijlage 3

Gedragprotocol

Time-out

Een time-out is geen straf. In een time-out zondert een leerling zich af op een vaste plek. Het doel van de time-out is om de leerling te helpen in het terugvinden van zijn emoties, het vergroten van sociaal gedrag en verantwoordelijkheidsgevoel, zodat de leerling na de time-out weer deel kan nemen aan de activiteit in de eigen groep. De leerling kiest zelf voor de time-out of de leerkracht geeft een opgelegde time-out door op een zo neutraal mogelijke toon aan te geven dat afkoelen een positieve actie is die de leerling onderneemt als hij/zij zijn emoties of energie niet kan bedwingen/reguleren.

Wanneer een time-out?

- A. De leerling kan zelf aangeven wanneer het een time-out nodig heeft
Indien de leerling zelf een time-out wil kan dit alleen binnen de eigen klas en pakt de leerling het pictogram met het time-out teken. Deze wordt dan op de eigen tafel gelegd. Indien de leerling een time-out wil tijdens buitenspelen of gym, kan het naar de time-out plek toe gaan.
- Leerling gaat naar vast time-out plek in de klas
 - Tijd instellen mbv timetimer: 10 minuten
 - De regels van de time-out zijn duidelijk zichtbaar op de time-out plek
 - Leerling gaat terug naar zijn/haar plek en gaat verder waar hij/zij mee bezig was
 - De leerkracht praat niet over de time-out en de aanleiding voor de time-out. De leerkracht plaatst slechts een korte positieve stimulerende opmerking.
 - Een leerling mag max 2x per dag gebruik maken van de time-out in de groep.
- B. De leerkracht kan het initiatief nemen om een leerling een time-out te geven. We spreken dan van een opgelegde time-out.
- De leerkracht geeft bij een mogelijke time-out vooraf een waarschuwing, dat de time-out in aantocht is.
 - De leerkracht geeft een time-out door een pictogram op de tafel van de leerling te leggen of noemt de naam van de leerling en maakt het time-out teken.
 - Leerling gaat naar vast time-out plek in de klas
 - Tijd instellen mbv timetimer: 10 minuten
 - De regels van de time-out zijn duidelijk zichtbaar op de time-out plek
 - Leerling gaat terug naar zijn/haar plek en gaat verder waar hij/zij mee bezig was
 - De leerkracht praat over de time-out en de aanleiding voor de time-out
 - De eerste time-out is binnen de klas, indien dit niet het gewenste resultaat oplevert, kan een tweede time-out nodig zijn. Deze is dan buiten de klas in een andere klas.
 - De leerling gaat zo rustig mogelijk naar de vaste time-out plek in de andere groep
 - Tijd van time-out wordt aangegeven mbv een timetimer: 15 minuten
 - Er wordt geen werk aangeboden, dit wordt later in de eigen klas gemaakt
 - De leerling gaat zelf, na de verstreken time-out terug naar de eigen klas

- Bij terugkomst in de klas praat de leerkracht (na de les) over de time-out en de aanleiding voor de time-out
- De leerkracht noteert in objectieve termen een korte notitie over de reden/aanleiding van de time-out in Parnassys
- De onderwijstijd, die als gevolg van de time-out in de andere groep gemist is, wordt in de 'eigen tijd' ingehaald (groep ½ onder schooltijd, groep 3 t/m 8 na schooltijd)
- Bij inhalen van gemiste tijd na schooltijd (max 30 min) worden de ouders op de hoogte gesteld
- Wanneer een leerling frequent (3x in een week) gebruik moet maken van een time-out in de andere groep, dan:
 - o Worden ouders/verzorgers op de hoogte gesteld
 - o Wordt de intern begeleider op de hoogte gesteld

Afspraken time-out in de klas

- De procedure van de time-out is bekend bij leerkrachten, leerlingen en ouders/verzorgers
- Elke groep heeft een vaste time-out plek in de klas
- De time-out plek is naar inzicht van de leerkracht te bepalen
- De time-out plek is een prikkelarme plek waar een leerling tot rust kan komen
- De plek is zichtbaar voor de leerkracht, minder zichtbaar voor andere leerlingen
- Regels en afspraken voor een time-out hangen zichtbaar bij de time-out plek
- Er liggen enkele leesboeken en tekenmaterialen bij de time-out plek

Afspraken time-out buiten de klas

- Er is een vaste time-out plek op het schoolplein (achter muurtje bij ingang)
- In de gymzaal is een vaste time-out plek
- Time-out plekken zijn herkenbaar aan de picto's en voor iedereen zichtbaar
- Elke groep is gekoppeld aan een andere groep

Aanleren time-out

In de eerste week van het schooljaar wordt de leerlingen geleerd

- Hoe een time-out werkt
- Wat een time-out plek is
- Wat de regels zijn voor een leerling bij een time-out en voor de andere leerlingen
- Wordt motor en benzine geoefend (kanjertraining)

Dit wordt na elke vakantie kort herhaald.

Verantwoordelijkheden time-out

- Collega's spreken elkaar aan als een time-out niet volgens afspraken wordt uitgevoerd
- Het protocol wordt elke vergadering van het kernteam geagendeerd
- Intern begeleider bewaakt naleving van het protocol
- Directeur is eindverantwoordelijk

Time-out

1.	• Boos • Verdrietig • Geïrriteerd • Bang • voel je je niet fijn? • Onrustig • te druk
2.	• Je gaat zelf afkoelen • De juf maakt het time-out gebaar of zegt dat het verstandig is om even af te koelen • De time-timer wordt op 10 minuten gezet
3.	• Je denkt na over wat je anders kunt doen • Je pakt een leesboek en gaat lezen of • Je maakt een tekening over de situatie
4.	• Als je bent afgekoeld, weer rustig bent, ga je verder waar je mee bezig was
5.	• Als het niet lukt om af te koelen, ga je naar een andere klas • Je krijgt daar een time-out van 15 minuten • Lessen worden na schooltijd ingehaald

Time-out procedure in het kort

A. Zelf gekozen time-out:	time-out kaart op eigen tafel
Time-out op vaste plek in de klas
10 minuten met timer
Lezen of tekening maken
Max 2x per dag
B. Time-out door leerkracht	eerst waarschuwen
Time-out kaart op eigen tafel
Time-out op vaste plek in de klas
10 minuten met timer
Lezen of tekening maken
Praat over reden voor time-out
C. 2 ^e time-out door leerkracht	Time-out kaart op eigen tafel
Time-out op vaste plek in andere groep
15 minuten met timer
Lezen of tekening maken
Praat over reden time-out
Korte notitie in parnassys
15 min nablijven om werk in te halen (ouders bellen)
Bij frequente time-out (3x p week) IB en ouders op hoogte brengen

Uitwisseling groep:

Groep 1/2 < - > Groep 2/3

Groep 4/5 - > Groep 6/7/8 paars

Groep 6/7/8 paars - > Groep 6/7/8 geel

Groep 6/7/8 geel - > Groep 4/5

Straf

Op de Pieter Wijten werken we aan het creëren en het behouden van een goede sfeer in de school en in de groep. Aan het begin van elk schooljaar worden in elke groep de schoolregels besproken en de kanjerafspraken.

Indien leerlingen niet in staat zijn om zich aan de gezamenlijk gestelde afspraken te houden, gaat de school over in de sanctie procedure, zodat ongewenst gedrag weer gewenst gedrag wordt. Deze procedure is vooral opgesteld omdat we het van groot belang vinden onderwijs te kunnen blijven bieden in een veilige omgeving voor iedereen.

Fases straf procedure

Fase 1

De leerling vertoont ongewenst gedrag (houdt zich niet aan de regels van de school of de groep) en wordt gecorrigeerd door de leerkracht

Zeg hardop tegen de leerling vanuit de ik-boodschap wat je hem of haar ziet doen. Zorg voor oogcontact. Benoem het gewenste gedrag, denk daarbij aan de school- en groepsafspraken.

Geef de leerling de kans om het gewenste gedrag te vertonen. Vertel direct wat de consequentie is als het ongewenste gedrag voortduurt.

Voer bij herhaling de consequentie uit.

Straf 1: in de klas zitten op de strafplek met rode kaart voor 10 minuten. De leerling neemt geen werk mee en denkt na over zijn/haar gedrag. Na 10 minuten gaat de leerling weer verder waar het mee bezig was, de straftijd wordt na schooltijd ingehaald. Geef complimenten wanneer gewenst gedrag zichtbaar is (benoem het gewenste gedrag).

Bespreek het incident na met de leerling.

Fase 2

De leerling vertoont ondanks correctie van leerkracht en eerste straf ongewenst gedrag

Leerkracht benoemt op neutrale toon vanuit de ik-boodschap wat er is gebeurd, waarvoor de leerling straf krijgt.

De leerling gaat naar de andere groep en neemt plaats op de strafplek voor 15 minuten (gebruik timer).

De leerling krijgt 'straf' werk mee. Aan het einde van de 'straf'tijd komt de leerling zelf terug naar de groep. De leerling haalt de straftijd na schooltijd in.

Indien de leerling gewenst gedrag vertoont, geef het een compliment en benoem het zichtbare gewenste gedrag. Bespreek het incident na schooltijd met de leerling, zoek naar mogelijkheden hoe de leerling te ondersteunen en maak heldere afspraken. Noteer kort en objectief het incident, samen met de gemaakte afspraken, in Parnassys.

Fase 3

Het ongewenste gedrag herhaalt zich nogmaals

Leerkracht benoemt op neutrale toon wat er is gebeurd, waarvoor de leerling herhaald straf krijgt, benoem specifiek het gewenste gedrag.

Benoem duidelijk: 'Jammer dat het niet lukte, je krijgt nog 1 kans'.

Plaats de leerling in dezelfde groep als in fase 2, de leerling krijgt 'straf' werk mee. De leerling neemt weer plaats op de strafplek voor 30 minuten (gebruik timer).

De leerling komt aan het einde van de straftijd zelf terug naar de groep.

Praat na schooltijd (of in de pauze) over de straf en de aanleiding. Zoek naar mogelijkheden hoe de leerling te ondersteunen en maak heldere afspraken.

Noteer kort en objectief het gebeuren als incident, samen met de gemaakte afspraken, in Parnassys.

De gemiste onderwijstijd wordt in de 'eigen' tijd ingehaald. Informeer ouders direct over de straf, de gemaakte afspraken met de leerling en het inhalen van de gemiste lestijd.

Fase 4

Het ongewenste gedrag herhaalt zich nogmaals (op dezelfde dag)

Leerkracht benoemt op neutrale toon wat er is gebeurd, waarvoor de leerling nogmaals straf krijgt en benoemt specifiek het ongewenste en gewenste gedrag.

Benoem: 'Jammer, het gaat vandaag niet meer lukken, de rest van de dag zit je in de andere groep'. De leerling krijgt de 'dag'taak met evt extra werk mee.

De leerling gaat aan het einde van de dag na overleg van leerkracht, intern begeleider en/of directie terug naar de groep. De gemiste onderwijstijd wordt in de 'eigen' tijd op dezelfde dag ingehaald.

Ouders worden geïnformeerd door directie en uitgenodigd voor een gesprek, bij voorkeur op dezelfde dag, tussen ouder/leerling en leerkracht.

Er worden concrete afspraken gemaakt tussen ouder, leerling en leerkracht om herhaling te voorkomen. Afspraken worden door allen ondertekend. Noteer kort en objectief het gebeuren als incident, samen met de gemaakte afspraken, in Parnassys.

Structureel en hardnekkig ongewenst gedrag

Indien het ondanks het inzetten van de fasen van straf voorkomt, dat het ongewenste gedrag structureel en hardnekkig is, wordt overgegaan naar betrokkenheid van lb en directie. Het doel is te

achterhalen waar de oorzaak ligt van het ongewenste gedrag, zodat school kan kijken wat er nodig is om het ongewenste gedrag om te buigen naar gewenst gedrag. We spreken van structureel en hardnekkig als de leerlingen meerdere malen tot fase 4 komt, maar ook wanneer er in korte periode meerdere malen straf gegeven wordt.

Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek. Er worden concrete afspraken gemaakt over:

- het te verbeteren gedrag
- leerling wordt besproken in het kernteam
- met ouders wordt gezocht naar een passende aanpak, te denken valt aan inzetten externe expertise (de Kracht, SWV, Teamwijz, GGD, etc)
- consequenties worden afgesproken bij geen verbetering gedrag, het niet nakomen van afspraken

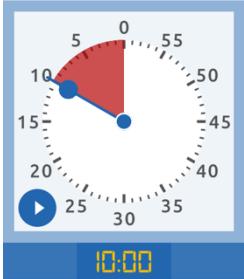
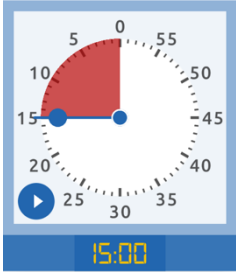
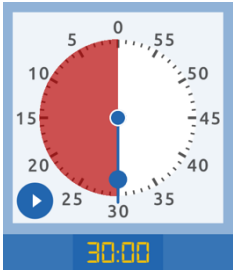
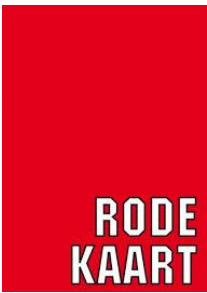
De afspraken worden door allen ondertekend, aantekening in Parnassys.

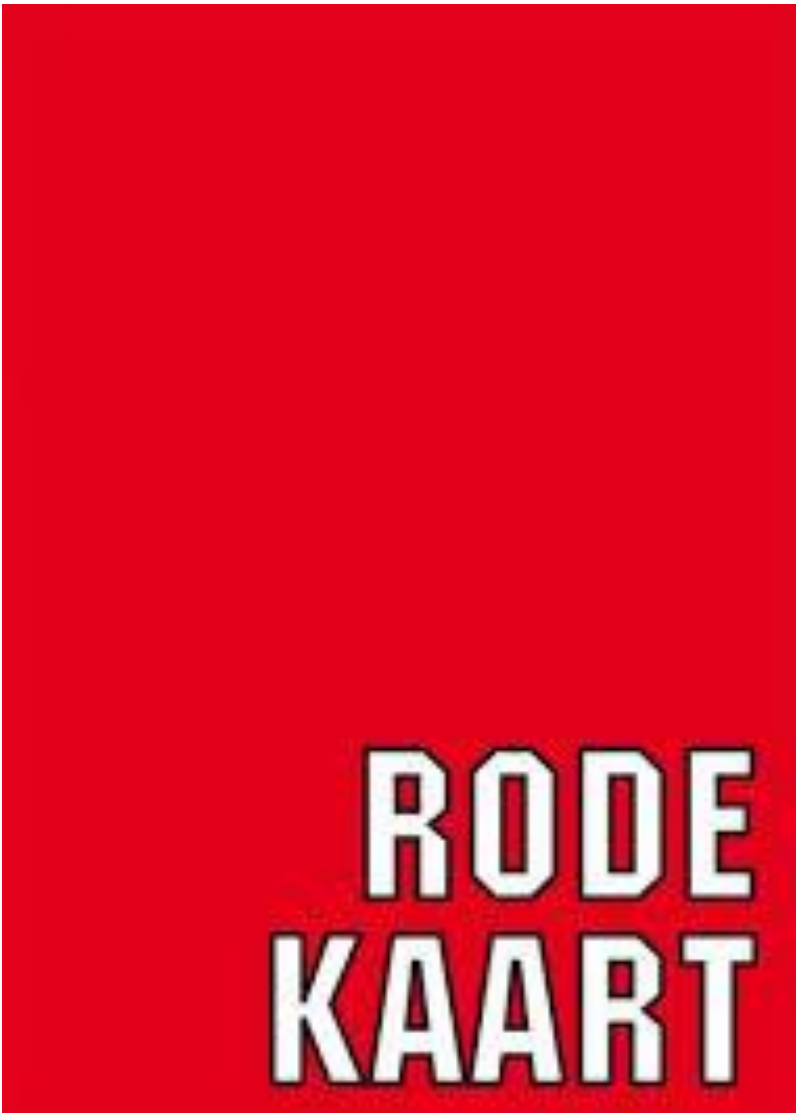
Indien deze afspraken geen effect hebben of niet worden nagekomen dan;

- worden ouders door directie uitgenodigd voor een gesprek met directie, intern begeleider.
- de leerling krijgt een officiële waarschuwing
- er worden concrete afspraken gemaakt, onder vermelding van begin- en evaluatiedatum en over de termijn waarop het gedrag verbeterd moet zijn (max 6 weken), de gemaakte afspraken zijn nagekomen.
- Ouders worden door directie ingelicht, dat bij niet nakomen van deze gemaakte afspraken de consequentie is dat wordt overgegaan naar het inzetten van het protocol schorsing en verwijdering van stichting Leerrijk!

Bij niet nakomen van de gemaakte afspraken treedt het protocol schorsing en verwijdering in werking.

Straf

1.	Je houdt je niet aan de regels van de school of de groep De juf ziet dat je iets doet wat niet mag - Je krijgt een waarschuwing - De juf vertelt wat je wel moet doen - De juf vertelt wat er gebeurt als je je niet aan de afspraak houdt - Je gaat 10 minuten naar de strafplek in de klas - Je haalt de straftijd in je eigen tijd in
2.	Het ongewenste gedrag herhaalt zich, stopt niet Je houdt je niet aan de afspraak - Je gaat 15 minuten naar de strafplek in een andere groep - Je krijgt werk mee - Je komt na de straftijd zelf terug naar de klas - Je haalt de straftijd in je eigen tijd in - Je praat na school met de juf
3.	Het ongewenste gedrag herhaalt zich nog een keer, stopt niet Je houdt je nog niet aan de afspraak - Je gaat 30 minuten naar de strafplek in een andere groep - Je krijgt werk mee - Je komt na de straftijd zelf terug naar de klas - Je haalt de straftijd in je eigen tijd in - Je praat na school met de juf - Je ouders worden gebeld
4.	Het ongewenste gedrag herhaalt zich nog een keer, stopt nog steeds niet Je houdt je nog steeds niet aan de afspraak - Je wordt voor de rest van de dag in een andere groep geplaatst - Je krijgt werk mee - Aan het einde van de dag mag je na toestemming terug naar de eigen klas - Je straftijd wordt in je eigen tijd ingehaald - Je ouders worden gebeld voor een gesprek

**RODE
KAART**

Schorsing

Schorsing van een leerling is met name aan de orde wanneer de directeur bij ernstig ongewenst gedrag van een leerling onmiddellijk moet optreden en er tijd nodig is voor het zoeken naar een oplossing.

Bij ernstig ongewenst gedrag van leerlingen, wordt geregistreerd wat er is gebeurd (ook t.a.v. preventieve maatregelen ter voorkoming van ongewenst gedrag), welke afspraken zijn gemaakt en welke besluiten zijn genomen.

De rapportage wordt opgeslagen in het leerlingendossier. Ouders hebben recht van inzage in het leerlingendossier van hun kind volgens de daarvoor geldende regels.

O.a. de volgende gebeurtenissen **kunnen** aanleiding zijn tot schorsing:

- Herhaaldelijk niet gedragen volgens schoolregels;
- Het in gevaar brengen van andere leerlingen, ouders en/of personeel;
- Ernstig verbaal en/of fysiek geweld tegenover andere leerlingen, ouders en/of personeel.

Voorbeelden van verbaal geweld: iemand dreigend toespreken in combinatie met stemverheffing en/of gebaren, die als bedreigend kunnen worden opgevat; dreigementen tot beschadiging van eigendommen van betrokkene of de school; dreigementen over te gaan tot fysiek geweld tegen betrokkene en/of haar of zijn familie en/of de school. Onder verbaal geweld rekenen we ook bedreigingen via sociale media, wanneer deze activiteiten tijdens de schooltijd en/of op school (terrein) plaatsvinden.

Voorbeelden van fysiek geweld: slaan, schoppen, bijten, krabben, enz.; bedreiging met en/of gebruik van een wapen of een voorwerp dat als een wapen kan worden gebruikt; beschadiging en/of vernielen van eigendommen van leerlingen, personeel, andere ouders of de school.

In het geval dat de schoolregels herhaaldelijk niet nageleefd worden, dient er, alvorens tot schorsing wordt overgegaan, minimaal twee keer gewaarschuwd te zijn in de vorm van een gesprek met leerling en ouders. Deze gesprekken worden vastgelegd in een verslag dat door ouders voor akkoord getekend moet worden. Indien ouders niet willen tekenen, maakt de directeur hier een aantekening van in het verslag.

In het geval dat door een leerling de veiligheid voor andere leerlingen en/of personeel en/of ouders in gedrang komt, kan onmiddellijk en zonder waarschuwing overgegaan worden tot schorsing.

Procedure voor schorsing:

- Het bestuur heeft de bevoegdheid om tot een schorsing over te gaan gemandateerd aan de directeur;
- Schorsing van een leerling vindt in principe pas plaats na een gesprek met de leerling en de groepsleerkracht. De ouders worden zo mogelijk voorafgaand aan het schorsingsbesluit over het voornemen gehoord. Als de omstandigheden van het geval zodanig zijn dat de leerling per direct geschorst dient te worden, dan worden de ouders na het schorsingsbesluit gehoord;
- Schorsing van een leerling dient op basis van een gegronde reden te geschieden;
- De duur van de schorsing is minimaal één schooldag en maximaal vijf schooldagen, waarna er afspraken worden gemaakt over (voorwaarden m.b.t.) het weer toelaten van de leerling op de school;
- De directeur deelt het besluit tot schorsing schriftelijk aan de ouders mee. In dit besluit worden vermeld: de reden(en) voor schorsing, de aanvang en tijdsduur van schorsing en eventuele andere genomen maatregelen;
- Een afschrift van deze mededeling wordt verzonden aan het bestuur van de stichting;

- De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt;
- De directeur stelt de inspectie in kennis van de schorsing en de redenen daarvoor als de schorsing langer dan een dag duurt via een formulier dat in het internet schooldossier (ISD) is opgenomen;
- Er is geen formele mogelijkheid voor ouders om tegen het schorsingsbesluit bezwaar te maken.

Wanneer schorsing geen oplossing meer biedt, kan worden overgegaan tot verwijdering van de leerling.

Verwijdering

Verwijdering van een leerling is een maatregel die slechts in het uiterste geval en uiterst zorgvuldig genomen wordt conform de wettelijk vastgestelde procedure. Alleen het bestuur kan een verwijderingsbesluit nemen.

Verwijdering is aan de orde bij ernstig wangedrag van de leerling en/of de ouders.

Procedure voor verwijdering:

- De directeur stelt aan het bestuur een dossier ter beschikking, waarin is bijgehouden welke problemen zijn opgetreden, wat de school eraan gedaan heeft om ze op te lossen om verwijdering van de leerling te voorkomen. Tevens is hierin opgenomen een schriftelijke waarschuwing aan de (ouders van de) leerling, waarbij gewezen wordt op mogelijke verwijdering als het wangedrag aanhoudt;
- Het bestuur hoort zo snel mogelijk de directeur en de betrokken leerkracht(en);
- Het bestuur stelt de ouders schriftelijk in kennis van het voornemen tot verwijdering en nodigt de ouders uit voor een gesprek in het kader van 'hoor-wederhoor'. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt;
- Het bestuur besluit hierna of verwijdering plaatsvindt. Indien dat het geval is, wordt het verwijderingsbesluit met redenen omkleed (waaronder de afweging tussen het belang van de school bij verwijdering en het belang van de leerling om op de school te blijven) schriftelijk aan de ouders medegedeeld;
- Het definitieve besluit tot verwijdering van een leerling kan pas worden genomen nadat het bestuur ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten (in het kader van de zorgplicht). Deze andere school wordt vermeld in het verwijderingsbesluit;
- In het verwijderingsbesluit wordt vermeld dat de ouders binnen 6 weken na dagtekening schriftelijk tegen het besluit bezwaar kunnen maken bij het bestuur;
- De leerplichtambtenaar wordt van het voornemen en het verwijderingsbesluit in kennis gesteld door het bestuur;
- Als de ouders geen bezwaar aantekenen, wordt het besluit na zes weken definitief;
- Indien ouders bezwaar maken, hoort het bestuur hen over dit bezwaarschrift;
- Het bestuur neemt binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit en brengt de ouders gemotiveerd en per aangetekende brief van de beslissing op het bezwaar op de hoogte;
- Leggen de ouders zich neer bij het besluit, dan wordt het besluit per direct definitief;
- Leggen de ouders zich niet neer bij het besluit, dan kunnen zij het besluit aanvechten via de civiele rechter
- De beslissing tot definitieve verwijdering wordt kenbaar gemaakt aan de leerplichtambtenaar.

Verwijdering van een leerling is ook mogelijk indien de school niet aan de ondersteuningsbehoefte van een leerling kan voldoen.

Indien zich voor een leerling de vraag naar extra ondersteuning aandient, moet de school eerst zelf proberen de gevraagde ondersteuning te bieden. Voor de school geldt een onderzoeksplicht ter beoordeling van de vraag of de school aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan voldoen. Daar moet het schoolondersteuningsplan bij worden betrokken alsmede het samenwerkingsverband Passend Onderwijs.

Wanneer de school de ondersteuning niet zelf kan bieden, moet het voor een plek op een andere school zorgen. Over een dergelijke beslissing moet overleg worden gevoerd met de ouders en het samenwerkingsverband Passend Onderwijs. De binnen het samenwerkingsverband geldende procedures moeten dan worden gevolgd.

De procedure voor deze verwijdering is gelijk aan de bovenomschreven procedure bij verwijdering wegens wangedrag maar kent een andere aanleiding en motivering.

Ouders kunnen een geschil met de school over een verwijdering binnen 6 weken melden bij een onafhankelijke Geschillencommissie Passend Onderwijs

(<http://onderwijsgeschillen.nl/content/verzoekschrift-gpo-indienen>). [Geschillencommissie passend onderwijs \(GPO\) | Onderwijsgeschillen](#) Melding kan worden gedaan via de site:

<https://onderwijsgeschillen.nl/zaak-indienen> . Hier wordt gevraagd een account aan te maken. Dit kan via de blauwe knop 'Dien een zaak in' of klik op 'Dien een zaak' in. Een zaak is pas bij Onderwijsgeschillen ingediend als de indiener na registratie op de knop verzenden drukt. Voor hulp bij het indienen van een zaak kan er gebruik gemaakt worden via het contactformulier op de site of het telefoonnummer: 030 - 280 9590.

Deze commissie brengt een niet bindend advies uit aan het bestuur waartegen geen bezwaar of beroep kan worden aangetekend.

Gedragswijzer

